

ВПЛИВ КОНЦЕНТРАТНОЇ ГОДІВЛІ НА ТРИВАЛІСТЬ ТА ІНТЕНСИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ СВИНОМАТОК

*Т.В. Івахненко, студенти СВО «Магістр
Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кравченко О.О.
Миколаївський національний аграрний університет*

В статті наведено, що при правильній збалансованій годівлі повнораціонними комбікормами, організації відтворення стада, утримання та експлуатації свиней більшість основних свиноматок можна використовувати в умовах племзавода до 6-7 років. При погіршенні умов годівлі та порушенні технології відтворення і утримання свиней, цей строк знижується до 3-4 років. Якщо урахувати індивідуальні особливості тварин і конкретні умови їх утримання та експлуатації, то використовувати основних племінних свиноматок в племзаводі доцільно доти, поки вони не знижують своєї продуктивності. Виняток становлять окремі високоцінні тварини, від яких бажано одержати найбільшу кількість потомства.

Ключові слова: годівля свиноматок, відтворювальна якість, комбікорми

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Годівля свиноматок спрямована на забезпечення їх повноцінного статевого циклу. Найкраще запліднюються та виношують потомство свиноматки заводської вгодованості. При ожирінні тварини погано запліднюються і народжують дрібних поросят, які повільно ростуть і розвиваються [1, 2, 6, 7].

При створенні в господарстві оптимальних умов утримання і годівлі від свиноматки одержують 20-24 поросяти за рік або 10-12 поросят за один опорос середньою живою масою одного поросяти 1,2-1,3 кг. При цьому забезпечуються висока молочність свиноматок, збереженість приплоду й жива маса молодняку у 2-місячному віці 18-20 кг [3, 4, 5].

Потреба свиноматок в енергії і поживних речовинах залежить від віку, живої маси та фізіологічного стану. Розрізняють чотири періоди фізіологічного стану свиноматок: підготовка до осіменіння, поросність, лактація, відлучення поросят [1, 6].

Для забезпечення нормального росту й розвитку порослих свиноматок у віці до двох років незалежно від їх фактичної живої маси годують за нормами годівлі дорослих тварин. Норми годівлі порослих багатоплідних (більше 12 поросят) свиноматок, виснажених попередньою лактацією, збільшують на 10-15%.

Раціони годівлі порослих свиноматок складаються з різноманітних кормів – концентровані, трава зернобобових культур, корми тваринного походження. В господарстві прийнятий концентрований тип годівлі, добові даванки кормів для порослих свиноматок на одну голову: зернових концентрованих 2-3 кг, у тому числі зернобобових – 0,5-0,8 кг; трав'яного чи

сінного борошна – 0,5-1,0 кг; макухи – 0,2-0,5 кг; м'ясо-кісткового, рибного борошна та дріжджів кормових – по 0,2-0,3 кг [1, 2, 7].

До концентратної частини раціону свиноматок (табл. 5) за енергетичною поживністю входять: ячмінь – 32,4-34,9 %, кукурудза – 14,75-36,3 %, висівки пшеничні – 18 %, зернобобові – горох – 7,5%, соєве масло – 3,8 %, соєва макуха – 2,3-9,5%, соняшникова макуха – 6,0-10,8%. До концентрованих кормів додають мінеральні добавки й премікси (лізин – 0,10%, сіль – 0,4%, премікс – 0,50%, вапняки – 1,6-1,75%).

Постановка завдання. Тривалість використання в господарстві основних свиноматок залежить від умов їх утримання і годівлі, від інтенсивності їх експлуатації та від індивідуальних особливостей самих тварин, від міцності їхньої конституції.

При правильно організованій годівлі й утриманні тварин, при нормальній їх експлуатації окремі свиноматки дають повноцінне потомство до 7-8 і навіть більше років. В поганих же умовах, при неповноцінній годівлі, недостатньому моціоні, свині швидко слабнуть на ноги, матки знижують плодючість і молочність уже з 2-3 років. Отже, тривалість використання тварин може бути показником рівня зоотехнічної культури в господарстві.

Матеріали і методика. Вплив концентратної годівлі на тривалість та інтенсивність використання основних свиноматок в умовах племзаводу вивчали за даними, одержаними в результаті вивчення рівня годівлі поросних та лактуючих свиноматок та згідно племінних записів за 2019-2021 рр. Для вивчення впливу тривалості та інтенсивності використання свиноматок на їх відтворювальні якості було проаналізовано 229 опоросів у свиноматок, яких розділили за віком на 7 груп від 1-2 років до 7-8 років.

Результати досліджень. Практика використання племінних свиней показує, що в умовах СГПП «Техмет-Юг» зниження плодючості та молочності у більшості свиноматок настає з п'яти років.

За нашими даними, одержаними в результаті вивчення рівня годівлі поросних та лактуючих свиноматок та згідно племінних записів за 2009-2011 рр. продуктивність основних племінних свиноматок залежно від їх віку наведено в таблиці 1.

Як видно з даних таблиці 1, багатоплідність 1-2 – річних маток нижча від багатоплідності маток у віці 2-5 років на 0,9 поросяти на опорос. Найбільша багатоплідність у свиноматок віком від 2-х до 5 років. Після п'ятирічного віку багатоплідність більшості свиноматок помітно знижується, і в 7-8 років кількість живих порослят у них зменшується до $8,9 \pm 0,7$ голів.

Таблиця 1

Відтворювальна здатність свиноматок в залежності від віку в умовах племзаводу, $\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$

Показники	Вік свиноматок (в роках)							В середньому
	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	
Кількість опоросів (n)	39	46	49	47	27	15	6	всього 229
Багатоплідність, гол.:								
- всього	10,7±0,2	11,6±0,4	11,5±0,5	11,6±0,3	11,2±0,4	11,1±0,7	9,9±0,8	11,31
- живих	10,3±0,3	11,2±0,4	11,0±0,3	10,9±0,5	10,5±0,3	10,2±0,6	8,9±0,7	10,73
- мертвих	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9	1,1	0,55
Великоплідність, кг	1,17±0,0 2	1,22±0,03	1,21±0,05	1,22±0,03	1,23±0,04	1,25±0,07	1,31±0,09	1,21
Молочність, кг	46,7±1,3	52,3±1,6	49,9±2,0	47,5±1,5	46,8±1,7	45,4±2,9	45,1±3,6	48,56
Середня маса поросяти в 2 міс., (кг)	14,5±0,4	14,8±0,7	15,3±0,9	15,8±0,5	16,1±0,8	15,4±0,7	15,3±0,9	15,24

Кількість мертвонароджених поросят у маток до трирічного віку невелика, з чотирирічного ж вона поступово зростає, досягаючи у 7-8 – річних 1,1 поросяти на опорос.

Середня маса поросят при народженні – великоплідність з віком маток не знижується, а навіть збільшується. Молоді матки у віці 1-2 років порівняно з матками старшого віку дають не тільки менше поросят, але й більш дрібних.

Молочність свиноматок віком 1-2 років значно нижча від молочності маток 2-6 – річного віку. Найбільш молочні матки у віці 2-3 років – $52,3 \pm 1,6$ кг. Після трьох років молочність їх помітно зменшується і у 7-8 років доходить до $45,1 \pm 3,6$ кг.

Найнижча вага поросят у 2 місяці була у молодих 1-2 – річних маток $14,5 \pm 0,4$ кг, а найвища у 5-6 – річних – $16,1 \pm 0,8$ кг.

Але необхідно враховувати, що наведені дані про вікові зміни відтворювальних якостей свиноматок є середніми і вони не відображають відхилень, пов'язаних з індивідуальними особливостями. Так, одні свиноматки починають знижувати свою продуктивність раніше п'яти років, інші зберігають її до 7 років і навіть більше.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Отже, при правильній збалансованій годівлі повнораціонними комбікормами, організації відтворення стада, утримання та експлуатації свиней більшість основних свиноматок можна використовувати в умовах племзавода до 6-7 років.

При погіршенні умов годівлі та порушенні технології відтворення і утримання свиней, цей строк знижується до 3-4 років. Якщо урахувати індивідуальні особливості тварин і конкретні умови їх утримання та експлуатації, то використовувати основних племінних свиноматок в племзаводі доцільно доти, поки вони не знижують своєї продуктивності. Виняток становлять окремі високоцінні тварини, від яких бажано одержати найбільшу кількість потомства.

Щодо інтенсивності використання основних свиноматок, то тут існує зворотна залежність між кількістю одержаних від неї поросят і їх вартістю; чим більше свиноматка дасть за рік поросят, тим нижча їх собівартість. Корми займають 70% в структурі собівартості свинарства, це є сталий показник, тому необхідно намагатися від кожної основної племінної свиноматки щороку одержувати по два повноцінних опороса. Від перевірюваних і разових маток одержувати по одному опоросу.

Список використаних джерел

1. Антоненко П. П., Масюк Д. Н., Перетяцько Л. Г. Основы полноценного кормления свиней. под ред. А. И. Свеженцова. Днепропетровск : Арт-Пресс, 2000. 360 с.
2. Довідник з виробництва свинини [В.І. Герасимов, та ін.]; Харків: Еспада, 2001. 336 с.
3. Йорген Крістіансен Забезпечення репродукції на свинофермі. *Здоров'я продуктивних тварин*. 2009. №9. С. 22–25.

4. Коваленко В.Ф. Підвищення репродуктивної здатності свиней. К.: Урожай, 2005. 93 с.
5. Мельник В.О., Кравченко О. О. Біотехнологія відтворення в племінному свинарстві : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2016. 192 с.
6. Розведення свиней /В.М. Нагаєвич, В.І. Герасимов, М.Д. Березовський, В.П. Рибалко, О.В. Пронь та ін. Х.: Еспада, 2005. 296 с.
7. Свинарство і технологія виробництва свинини / [В.І. Герасимов, Л.М. Цищорський, Д.І. Барановський та ін]. За ред. В.І. Герасимова. Х.: Еспада, 2003. 448 с.

T.V. Ivakhnenko. THE INFLUENCE OF CONCENTRATED FEEDING ON THE DURATION AND INTENSITY OF USE OF MAIN SOWS IN THE CONDITIONS

The article states that with proper balanced feeding of complete feed, organization of herd reproduction, keeping and operation of pigs, most basic sows can be used in the breeding farm up to 6-7 years. With deteriorating feeding conditions and violation of the technology of reproduction and maintenance of pigs, this period is reduced to 3-4 years. If we take into account the individual characteristics of animals and the specific conditions of their maintenance and operation, it is advisable to use the main breeding sows in the breeding farm as long as they do not reduce their productivity. Exceptions are some high-value animals, from which it is desirable to obtain the largest number of offspring.

Key words: sow feeding, reproductive quality, compound feeds.